

ABSTRACTS

"Roman Catholicism and the 'Methodical Conduct of Life': Catholic Action in Flanders in a Weberian perspective" (Rudi Laermans)

In his studies on ascetic Protestantism, Max Weber describes how the combination of the idea of predestination with the rejection of all practices of sacramental grace (esp. confession) resulted in a rationalization of ethical conduct: in order to obtain salvation, the Protestant believer lived a life characterized by "the alert, methodological control of one's own pattern of life and behavior". An analysis of the discourse of Catholic Action in Flanders during the period 1930-60 shows that this movement tended towards 'puritanism'. The Catholic Action-movement prompted an elite body of believers (so called 'lay apostles') to engage in a more methodical or rationalized way of life. The members were permanently incited to fight against sin, not only within the modern world but also within themselves. In the particular discourse on "the battle against personal sin", confession was redefined: it was not only a means to obtain grace but rather a proper 'technique of the self' (M. Foucault). According to the discourse of Catholic Action, confession offered one the possibility of discovering one's failings and weaknesses. It was considered an instrument for self-knowledge that allowed one to correct one's own shortcomings.

In the light of these findings, one may characterize Catholic Action as a form of inner worldly ascetic Catholicism. Of course, the ascetic life style recommended by Catholic Action was for its followers not a psychological necessity but only a freely chosen possibility. As such, the systematic and methodical conduct of life lacked, within 'inner worldly ascetic Catholicism', the ultimate sanction of ascetic Protestantism, namely what Weber called "the psychological premiums" for self-restraint.

"Where welfare appears and housing disappears" (Bert Meulemans)

A descriptive analysis of the housing situation in Belgium based on two sample surveys is presented (sample by the Centre for Social Policy; 1976: 5400 households; 1985: 6400 households). In the Flanders we find in the last decade a remarkable parallellism between the evolution of welfare and housing by age groups. Income as well as the proportion owners increased within the retired population, while income and the proportion owners decreased in the younger cohorts. Comparing Flanders and Wallonië, this parallellism does not hold. Elderly people have a higher income in the French-speaking region, while in Flanders the proportion owners is higher. Considering ownership as a process of private property building over the life-cycle, we conclude with some remarks relative to the pension-debate.

"Variations in treatment and hospital use of dialysis patients" (Hildegard Hermans, Herman Meulemans, Erik Van Hove)

The present research is about regional variations in treatment and hospital use of kidney dialysis patients. By means of a literature study a conceptual frame of reference is worked out to test different clusters of determinants. In order to investigate a relatively homogeneous population, data were gathered (interview and medical record) from a random sample of 363 dialysis patients treated in two Belgian provinces (Antwerp and Liège). The results confirm the importance of the patient's clinical and socio-demographical condition and his coping strategies with chronic illness, as well as the organizational environment of the treatment and the medical decision making process. Regional variations can also be explained to a certain extent by the practice style of the attending medical professionals.

RESUMES

"Catholicisme et 'conduite méthodique': l'Action Catholique en Flandre dans une perspective wéberienne" (Rudi Laermans)

Dans ses études sur le protestantisme ascétique, Max Weber décrit comment la combinaison de l'idée d'être élu par Dieu et le refus de toutes les pratiques de salut institutionnelles comme la confession, résultait en une rationalisation de la conduite: pour obtenir le salut, le protestant se conduisait d'une manière méthodique et disciplinée. Une analyse du discours de l'Action Catholique en Flandre pendant les années 1930-1960 montre que ce mouvement tendait vers un certain 'puritanisme'. Les membres de l'Action Catholique étaient incités de mener une 'vie méthodique' et ascétique, et à se battre contre les tendances et inclinations 'mauvaises' qu'engendre le péché originel dans le ('mauvais') monde moderne. La confession était alors rédéfinie comme une 'technique de soi' (M. Foucault). Ce n'était pas seulement un moyen pour obtenir le salut, mais aussi un instrument pour connaître soi-même. On peut alors conclure que l'Action Catholique était une forme de catholicisme ascétique intra-mondaine. Naturellement, l'Action Catholique ne connaissait pas "la gratification psychologique" (Weber) du certitudo salutis: même les membres de l'Action Catholique pouvaient toujours recourir à la confession dans sa signification traditionnelle.

"Où prospérité apparaît et logement disparaît" (Bert Meulemans)

Dans cet article nous avons présenté une analyse descriptive relatif à l'évolution du revenu et de la propriété pendant la période 1976 et 1985. A cet effet nous avons utilisé deux enquêtes représentatives pour la population Belge du Centre de Politique Sociale (1976: 5400 ménages; 1985: 6400 ménages). La hausse relative du

revenu des retraités s'est accompagnée d'une augmentation corrélative du nombre de propriétaires alors qu'inversement la baisse relative du revenu des cohortes les plus jeunes est allée de pair avec une diminution de la proportion de propriétaires. Cependant, en faisant la comparaison entre la Flandre et la Wallonie ce parallélisme disparaît. En considérant l'acquisition d'une propriété comme un procès d'accroissement de la fortune à trance le cycle de vie, nous situons ces données dans le débat concernant l'évolution future des pensions de retraite.

"Variations en traitement et consommation hospitalière des patients dialysés" (Hildegard Hermans, Herman Meulemans, Erik Van Hove)

Des variations régionales en traitement et consommation hospitalière des patients dialysés sont centrales dans cet article. On y développe un modèle conceptuel pour examiner l'influence des facteurs déterminants. A cet effet, 363 patients dialysés des provinces d'Anvers et de Liège ont été interrogés et leur information médicale a été enregistrée. Les résultats confirment l'importance de la condition clinique, la situation socio-démographique et la conduite sociale du patient chronique, ainsi que l'entourage organisationnel où le traitement se passe et la décision médicale se fait. En quelque sorte le style du médecin pratiquant peut expliquer les variations régionales.

MEDEWERKERS AAN DIT NUMMER

Hildegard Hermans (1962) is licentiate in de Politieke en Sociale Wetenschappen. Sinds 1986 is zij als assistente verbonden aan de Universitaire Instelling Antwerpen in opdracht van het Fonds voor Geneeskundig Wetenschappelijk Onderzoek.

Rudi Laermans (1957) is wetenschappelijk medewerker aan de afdeling Sociologie van Godsdienst en Cultuur van de K.U. Leuven. Hij doet onderzoek rond de thema's jeugd(sub)cultuur, (post)moderniteit, en consumptie-cultuur. Daarnaast werkt hij aan een historisch-sociologische studie over 'Culturele modernisering en de katholieke zuil in Vlaanderen, 1945-1980'. Hij publiceerde o.m. in De Gids, De Nieuwe Maand, Vrije Tijd en Samenleving, Psychologie en Maatschappij, Krisis. Tijdschrift voor filosofie, en De Gids op Maatschappelijk Gebied.

Bert Meulemans (1962) studeerde sociologie aan de Katholieke Universiteit te Leuven. Hij is een viertal jaren verbonden als wetenschappelijk medewerker aan het Centrum voor Sociaal Beleid (UFSIA-Antwerpen), waarbij hij ingeschakeld wordt in het onderzoek 'Sociale Indicatoren'.

Herman Meulemans (1952) is doctor in de Politieke en Sociale Wetenschappen. Thans is hij als werkleider verbonden aan de Universitaire Instelling Antwerpen, waar zijn interesse vooral uitgaat naar onderzoek in de gezondheidszorg.

Erik Van Hove (1940) is gewoon hoogleraar in de methoden en technieken van sociologisch onderzoek aan het departement Politieke en Sociale Wetenschappen van de Universitaire Instelling Antwerpen.

RICHTLIJNEN VOOR AUTEURS

Manuscript. In regel komen alleen originele bijdragen in de Nederlandse taal in aanmerking. De gebruikelijke lengte belooft een 20-tal bladzijden. In het manuscript dient de voorkeurspelling gevolgd. Naast deze klassieke artikels neemt het tijdschrift ook wetenschappelijke essays, onderzoeksnota's en besprekingsartikels op.

Titelpagina. De eerste pagina van elke bijdrage bevat de titel en de naam van de auteur(s). Daarnaast wordt in ongeveer 50 woorden een korte persoonsbeschrijving per auteur gegeven met daarin volgende gegevens: naam en voornaam, geboortjaar, titel, beroepsomschrijving en instelling waaraan men verbonden is.

Abstract. Van het artikel wordt in maximum 150 woorden een samenvatting gemaakt zowel in het Nederlands, in het Frans als in het Engels waarin naast de probleemstelling het essentiële van de inhoud wordt weergegeven. Deze abstracts verschijnen o.m. in Sociological Abstracts.

Paragrafen. De paragrafen worden genummerd volgens het decimale stelsel. Hoofdparagrafen krijgen de nummers 1, resp. 2 enz.; subparagrafen krijgen de nummers 1.1., resp. 2.1., 2.2., enz.

Tabellen en grafieken. Deze dienen apart en opeenvolgend te worden genummerd. Alle tabellen en grafieken behoren een titel te dragen.

Voetnoten. Worden aan het einde van het artikel vermeld in de volgorde waarin ze in de tekst voorkomen. In de tekst zelf worden ze aangegeven door een arabisch cijfer tussen haakjes.

Literatuurverwijzingen, of de zgn. bibliografische voetnoten, worden in de tekst aangeduid door tussen haakjes de naam van de auteur (vanaf 3 auteurs enkel de eerste naam gevolgd door "e.a."), jaartal van de publicatie en de bladzijde(n) te vermelden; bijv. ... (Janssens, 1982c: 17-20). Na de voetnoten wordt in een bibliografie de volledige literatuurverwijzing gegeven. Voor een artikel zijn dit de naam van de auteur(s) gevolgd door

zijn (hun) voorletter(s), de titel van het artikel, het tijdschrift (onderstreept), jaargang, jaar (tussen haakjes), nummer, eerste en laatste pagina; bijv. JANSSENS, M.B.F.A., Relevantie van de sociologie voor de maatschappij, Sociologie en maatschappij, 13 (1982), nr. 3, 326-342. Voor een boek zijn dit de naam van de auteur(s) gevolgd door zijn (hun) voorletter(s), de titel (onderstreept), de uitgever, plaats en jaar; bijv. JANSSENS, M.B.F.A., PEETERS, J.O.P., Sociologie in de maatschappij, Het Vlaamse Boek, Antwerpen, 1982.

Overdrukken. Na het verschijnen ontvangt de auteur 3 nummers extra.

Redactiewerk. Het door de auteur aan de redactiesecretaris toegezonden artikel (op 5 exemplaren) wordt ter beoordeling voorgelegd aan vier referees. De beoordeling gebeurt anoniem en vereist ongeveer 3 maanden.

Voor meer informatie of verduidelijkingen staan de hoofdredacteur of de redactiesecretaris ter beschikking.

Tekstverwerking. De definitieve versie van de tekst wordt bij voorkeur ingeleverd op een 5 1/4 inch floppy disk, met een door MS-DOS gestuurd programma voor tekstverwerking. Voor het gebruik van andere systemen en/of formaten, neemt men eerst contact op met de redactiesecretaris.

inhoud
2.1990

M. ELCHARDUS Ten geleide	191
R. LAERMANS Katholicisme en 'methodische levensstijl' Een sociologische analyse van het discours van de Katholieke Actie in Vlaanderen in het licht van Max Webers protestantisme-studie	193
B. MEULEMANS Waar welvaart verschijnt en huisvesting verdwijnt	235
H. HERMANS, H. MEULEMANS & E. VAN HOVE Variaties in de behandeling van dialysepatiënten Empirische toetsing van een model van institutionele ziekenhuiszorg	277
Rubriek Boekbesprekingen	301
Abstracts / Résumés	313
Medewerkers aan dit nummer	317